

Asia: VN/8830/2019

Lausuntopyyntö selvityksestä usean kielen merkitsemisestä väestötietojärjestelmään

Lausunnonantajan lausunto

Selvityksessä on arvioitu vaikutuksia kieliryhmiin. Mitä muita mahdollisia vaikutuksia usean kielen merkitsemisellä väestötietojärjestelmään olisi kieliryhmiin. Pyydämme teitä erottelemaan vastauksessanne malli A:n ja malli B:n arvioidut vaikutukset.

Tilastokeskus kiittää mahdollisuudesta lausua selvitykseen useamman kielen merkitsemisestä väestötietojärjestelmään.

Lausuntonaan Tilastokeskus esittää seuraavaa:

Lausuntopyynnön taustamateriaalissa todetaan, että Tilastokeskus käyttää suppeaa ISO 639-1 -standardia äidinkielitiedosta. Suomessa asui vakinaisesti vuoden 2019 lopussa yhteensä 412 644 vieraskielistä henkilöä. Heistä 98 prosentille löytyy äidinkieli ISO 639-1 -standardista.

Yhteensä nämä edustivat 156 eri kieliryhmää.

ISO 639-1 -standardista ei löytynyt äidinkieltä 7 641 henkilölle eli 1,9 prosentille vieraskielisestä ja 0,1 prosentille koko väestöstä.

Väestötietojärjestelmässä on olemassa myös ISO 639-2 -standardia käyttävä tarkentava muuttuja kielitiedolle. Tämän muuttujan sisältö on tällä hetkellä lähes identtinen ISO 639-1 -standardin kanssa. Laajemmassa ISO 639-2 -standardin mukaisessa kielimuuttujassa on ISO 639-1 -standardista poikkeavaa lisätietoa vajaalle 4 000 henkilölle. Nämä henkilöt jakaantuvat yli 100 eri kieliryhmään. Palvelujen tarjonnan kannalta näin pienillä kieliryhmillä ei liene merkitystä.

Selvityksessä on arvioitu vaikutuksia viranomaisten toimintaan. Mitä muita mahdollisia vaikutuksia usean kielen merkitsemisellä väestötietojärjestelmään olisi viranomaisille. Pyydämme teitä erottelemaan vastauksessanne malli A:n ja mallin B:n arvioidut vaikutukset.

Virallisen tilaston laatimisessa henkilö voidaan huomioida vain kerran eli henkilöltä voidaan ottaa huomioon vain yksi kieli -tieto.

Mikäli virallista tilastoa hyödynnetään jatkossakin lainsäätämässä ja päätöksenteossa, esimerkiksi kuntien kielisuhteesta tai valtionosuuksista päätettäessä, tulisi Väestötietojärjestelmässä olla yksiselitteinen ensisijainen äidinkieli -tieto tähän käyttötarkoitukseen.

Tulisi harkita, että otettaisiinko ISO 639-2 -standardi tässä muuttujassa käyttöön.

Mitä taloudellisia vaikutuksia usean kielen merkitsemisellä väestötietojärjestelmään olisi teidän kannaltanne? Pyydämme teitä erottelemaan vastauksessanne malli A:n ja mallin B:n arvioidut vaikutukset.

Taloudellisia vaikutuksia ei ole.

Mikä selvitetystä vaihtoehdoista olisi teidän mielestänne paras malli toteutettavaksi?

Malli B

Kirjoittakaa tähän, jos teillä on muuta lausuttavaa

Tilastokeskus ei näe mitään estettä sille, että ensisijaisen äidinkieli -tiedon lisäksi henkilö voisi ilmoittaa lisäksi toisen tai useamman kotikielen, kunhan näiden kielitietojen käyttötarkoitus on tarkkaan määritelty. Mikäli näiden muiden kielitietojen tallentuminen Väestötietojärjestelmään perustuvat henkilön omaan ilmoitukseen, tulee ottaa huomioon, että näiden kielitietojen kertyminen ja täydentyminen Väestötietojärjestelmään tulee kestämään kauan. Ilman erillistä tiedonkeruuta täydentyminen voi viedä vuosikymmenen tai kauemminkin.

Rapo Markus
Tilastokeskus - Väestö- ja elinolot